

دانشگاه فرهنگیان
فصلنامه علمی تخصصی
پژوهش در آموزش مطالعات اجتماعی
دوره چهارم، شماره سوم، پائیز ۱۴۰۱

تأثیر عدالت آموزشی بر عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و
پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر
آبدانان در سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰

ارسال: ۱۴۰۱/۰۵/۰۷	محمد کاکی، ^۱ آمنه صدر ^۲
پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۰۹	سید مجتبی علیزاده منفرد ^۳

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی عدالت آموزشی بر عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان انجام شد. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری، تمامی دانش آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان در سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ بوده است که تعداد ۲۷۰ نفر از دانش آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم بر اساس جدول مورگان به شیوه نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای انتخاب شده اند و به منظور جمع آوری اطلاعات از چهار پرسش نامه عملکرد تحصیلی در تاج (۱۳۸۳)، رضایت از تحصیل احمدی (۱۳۸۸)، پیشرفت تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۴) و عدالت آموزشی شفیع پور (۱۳۹۵) استفاده شده است. پایایی پرسش نامه پیشرفت تحصیلی با استفاده از آلفای کرونباخ، ۰/۸۲ بود و پایایی پرسش نامه رضایت از تحصیل، عملکرد تحصیلی و عدالت آموزشی به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۸۴ و ۰/۹۱ برآورد گردیده است، به منظور تحلیل داده ها از نرم افزار Spss نسخه

۱- کارشناسی ارشد، برنامه ریزی درسی، آموزش و پرورش، آبدانان، ایران (نویسنده مسئول)
mohammadk1550@yahoo.com

۲- دکتری برنامه ریزی درسی، امور اداری دانشگاه فرهنگیان ایلام

۳- کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، آموزش و پرورش، ایلام، ایران

۲۲ استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد؛ عدالت آموزشی بر عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر معنی‌داری دارد.

کلیدواژه‌ها: عدالت آموزشی، عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل، پیشرفت تحصیلی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱- مقدمه

دانش‌آموزان بخش عظیمی از جمعیت هر کشوری را تشکیل می‌دهند. درصد قابل توجهی از آن‌ها در دبیرستان مشغول تحصیل هستند؛ دانش‌آموزان در مدرسه برای به دست آوردن دانش و تکنولوژی مورد نیاز مشاغل مختلف آماده می‌شوند. وقتی این آمادگی وجود ندارد و کمبودهای تحصیلی در دانش‌آموزان دیده می‌شود، اثرات مخرب و هزینه‌هایی را برای فرد و جامعه به دنبال دارد (پارکر و همکاران، ۲۰۰۶). مهم‌ترین معیار سنجش یادگیرندگان در فرایند آموزش، عملکرد^۲ و استفاده از آموخته‌ها و به کارگیری آنها است (صبحی، غفاری و مولایی، ۱۳۹۵). این فرایند در حوزه تحصیلی، با عملکرد تحصیلی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و اصطلاح عملکرد تحصیلی به میزان یادگیری آموزشی اشاره دارد که توسط آزمون‌های مختلف استاندارد سنجیده می‌شود (پیکادو، پینتو و داسیلوا^۳، ۲۰۱۷) و شامل مجموعه رفتارهای تحصیلی است که در دو بعد پیشرفت تحصیلی و پسرفت تحصیلی در زمینه کسب دانش قابل مشاهده است (فردریکس، فیلسکر و لوسون^۴، ۲۰۱۶).

عملکرد تحصیلی فرایندی است که با سنجش و اندازه‌گیری، ارزش‌گذاری و قضاوت درباره پیشرفت یادگیرنده در یک دوره زمانی، مشخص می‌شود و از این منظر، عملکرد به عنوان یک فرایند راهبردی تلقی می‌شود که عامل حیاتی و تعیین‌کننده تحقق برنامه‌های جامعه است و چنانچه با دیدگاه فرایندی و به طور مستمر انجام شود موجب ارتقا اثر بخشی و کارایی افراد می‌شود (امامی پور و سیف، ۱۳۸۲). در عصر جدید یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های انسان کسب مدرک و موفقیت بر پایه پیشرفت کمی است؛ اما با نگاهی گذرا به نظریه‌های روان‌شناسی می‌توان دریافت که کسب مدرک همه موفقیت نیست؛ بلکه رسیدن به رضایتمندی به معنای موفقیت واقعی از انسان‌هایی که مدارک عالی علمی را کسب کرده‌اند؛ اما چندان لذتی از سال‌های سپری شده عمر خود در راه تحصیل نبرده‌اند؛ لذا آموزش و تربیت بر مبنای رضایتمندی دانش‌آموزان یکی از

1 -Parker et al

2- performance

3- Picado, L., Pinto, A. M., & da Silva, A. L

4 -Fredricks, J. A., Filsecker, M., & Lawson, M. A

مهم‌ترین وظایف پژوهشگران و برنامه‌ریزان در تعلیم و تربیت است (شیخ‌الاسلامی و احمدی، ۱۳۹۰).

رضایت از تحصیل^۱ به رضایت دانش‌آموز در محیط اشاره دارد (حسان^۲، ۲۰۰۲، به نقل از عبدالرسولی، ۱۳۹۳) و شامل ادراک دانش‌آموز از برنامه‌های آموزشی، شرایط لازم برای مطالعه و همچنین رفتار و راهنمایی معلم است (فلورس^۳، ۲۰۰۷). همچنین عوامل فردی و محیطی می‌توانند رضایت از تحصیل و پیشرفت دانش‌آموزان و دانشجویان را تحت تأثیر قرار دهند برخی از پژوهشگران خاطرنشان کردند فرهنگ و جو مدرسه از عوامل محیطی است که می‌تواند روی رضایت از تحصیل اثر بگذارد (اومباج و پورتر^۴، ۲۰۰۲).

موفقیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان هر جامعه نشان‌دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه‌های هدفیابی و توجه به رفع نیازهای فردی آن جامعه است (بگیر و همکاران^۵، ۲۰۱۵). در هر نظام تعلیم و تربیت، میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، یکی از شاخص‌های موفقیت در فعالیتهای علمی است. وجود پیشرفت تحصیلی موضوعی است که به‌خصوص در حال حاضر مورد توجه نظام آموزش و پرورش هر کشوری است. از آنجایی که بخشی از شخصیت کودکان و نوجوانان در متن خانواده، در کنار پدر و مادر شکل می‌گیرد، خانواده به‌عنوان اولین پایگاه تعلیم و تربیت و نخستین مدرسه کودکان می‌باشد و در مورد پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و آینده‌سازان نقش اساسی دارد. (رضایی لری، ۱۳۹۲)

همچنین جو یادگیری و آموزش از جمله محتوای دوره، روش و شیوه‌های تدریس، بازخورد، حمایت‌ها و شیوه‌های ارزشیابی می‌تواند رضایت دانش‌آموز از تحصیل را متأثر سازد. علاوه بر این، کل برنامه آموزشی، تیم آموزشی نیز از عواملی است که رضایت یادگیرنده را تحت شعاع قرار می‌دهد (ال انصاری و اسکروچی، ۲۰۰۴). از سوی دیگر

---

1 -Satisfaction with education

2 -Hassan

3 -Flores, A

4 -Umbach, P. D., & Porter, S. R

5 -Begeer, S., Howlin, P., Hoddenbach, E., Clauser, C., Lindauer, R., Clifford, P., ... & Koot, H. M

6 -El Ansari W, Oskrochi R

یکی از شاخص‌های اثربخشی نظام آموزش مدرسه‌ای، شاخص پیشرفت تحصیلی^۱ است که به‌عنوان مهم‌ترین شاخص، تنها دستاوردی است که به‌طور گسترده و عمومی اندازه‌گیری می‌شود (دی پائولا و هوی، ۲۰۰۵^۲؛ هوی و میکسل^۳، ۲۰۰۵).

این شاخص که بیشتر بر اساس نتایج آزمون‌های نهایی و استاندارد سنجیده می‌شود، مهم‌ترین دغدغه دانش‌آموزان، والدین، دست‌اندرکاران و صاحب‌نظران آموزش و پرورش است و به همین دلیل اکثر بررسی‌های چند دهه اخیر به واکاوی عوامل مؤثر و راهکارهای بهبود پیشرفت تحصیلی پرداخته‌اند (موسی نیای مداح و همکاران، ۱۳۹۷).

باتوجه به اینکه میزان پیشرفت و افت تحصیلی یکی از ملاک‌های کارایی نظام آموزش است کشف و مطالعه متغیرهای تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی، به شناخت بهتر و پیش‌بینی متغیرهای مؤثر در مدرسه می‌انجامد؛ بنابراین بررسی متغیرهایی که با پیشرفت تحصیلی در دروس مختلف رابطه دارند یکی از موضوعات اساسی پژوهش در نظام آموزش و پرورش است (علی بخشی و زارع، ۱۳۸۹).

پیشرفت تحصیلی به‌عنوان مبنای قضاوت در ارتباط با مطلوبیت‌های کسب شده توسط دانش‌آموزان در طول دوره‌ای خاص می‌باشد که در تمام دنیا در رأس برنامه‌های توسعه آموزش قرار دارد (لیندمن، دوک و ویلکرسون^۴، ۲۰۱۲).

عوامل مختلفی بر عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی اثر دارد که یکی از آنها از عدالت آموزشی^۵ است. عدالت والاترین ارزش انسانی و گوهری گران‌بها در راه تحقق حقوق بشر است. آرمان اصلی انسان‌ها رسیدن به عدالت است. گرینبورگ بیان می‌کند برای اینکه مدیران اثربخش باشند، آنها باید به شیوه عادلانه عمل کنند و اطمینان داشته باشند که زیر دستانشان، فعالیت‌های آنها را عادلانه تفسیر می‌کنند (بروکویچ^۶، ۲۰۱۴؛ فرلین^۷ و ادلینگ، ۲۰۱۵).

1 - Achievement

2 - DiPaola, M. F., & Hoy, W. K

3 - Hoy, Mixel

4 - Lindman, R, Duek. J. L

5 Educational Justice

6 -Berkovich, I

7 -Frelin, A.,& Edling, S

عدالت آموزشی رفع تبعیض میان آموزش عمومی و آموزش عالی است. طی سال‌های اخیر، آموزش عالی فوریت سیاسی پیدا کرده و مدرسه که در مقام سنگ بنای دانشگاه تلقی می‌شود، از امکانات کمتری برخوردار شده است. به‌عنوان مثال، مقایسه سهم سرانه دو دستگاه که کیفیت را فدا کرده و معلمان با ارتقا تحصیلات به مؤسسات آموزش عالی رفته‌اند و یا آنکه خود اقدام به تأسیس مدارس خصوصی کرده‌اند تا مشکلات اقتصادی اولیه زندگی خود را تأمین کنند در حالی که دستمزد اساتید دانشگاه به یکباره چندبرابر شد و هیچ اعتراضی برنمیگيخت و این جدای از معلمانی است که به مشاغل نظیر مسافركشی و بنایی و کارگری ... پرداخته‌اند و اساتیدی که در کار تجارت و ... پرداخته‌اند. عدالت آموزش که جزئی از عدالت فرهنگی است زمینه بر خورداری افراد یک جامعه از همه امکانات برابر آموزش را فراهم می‌آورد (تنها، ۱۳۸۳).

عدالت در آموزش، به معنای برابری در دسترس بودن فرصت‌های آموزشی و امکانات آموزشی است (دارکورت و ماکسول^۱، ۲۰۱۵). اما عدالت آموزشی یا به تعبیر بروکویچ (۲۰۱۴) عدالت کلاسی که به معنای ادراک عدالت درباره نتایج یا رویه‌های اختصاص نمرات و رفتارها در زمینه آموزشی است که مورد توجه قرار گرفته است.

عدالت آموزشی شامل ارائه تمامی امکانات بالقوه و بالفعل محیط‌های آموزشی باتوجه به استعدادها و قابلیت‌های منحصربه‌فرد افراد است. بنا بر نظر منتظری و همکاران (۲۰۱۴) عدالت آموزشی به معنای فراهم آوردن برابری فرصت‌های آموزشی برای دانش‌آموزان و یا دانشجویان است که اغلب به برابری در برخورد‌های معلم یا استاد با دانش‌آموزان یا دانشجویان به‌ویژه در کلاس‌هایی که تنوع و تفاوت زیادی بین دانش‌آموزان یا دانشجویان وجود دارد مربوط می‌شود.

پس از گذشت قرن‌ها هنوز تعریف رسمی و جامعی از عدالت آموزشی که تمام جنبه‌های آن را در بر بگیرد وجود ندارد. از دلایل این اتفاق ممکن است این باشد که تحقیقات و سیاست‌های آموزشی با هدفی جز انگیزه‌های علمی انجام می‌شود (مری^۲، ۲۰۲۰). بر مبنای مطالعات نظری انجام شده هنگامی از لزوم آموزش همه اعضای جامعه فارغ از جنسیت، نژاد و مذهب سخن به میان می‌آید، زمانی که وجود دانشگاه‌ها و مدارس مختلف با امکانات آموزشی بهتر برای دانشجویان و دانش‌آموزان با سطح رفاه اقتصادی بالا

---

1 Duckworth, V., & Maxwell, B
2 -Merry, M. S

را از چشم‌انداز عدالت، چالش‌برانگیز بررسی می‌شود؛ بنابراین بررسی پژوهش‌ها در زمینه عدالت آموزشی اهمیت بسیاری دارد (نوری و کریمی، ۲۰۱۹).

حیدری زاده و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "رابطه بین عدالت آموزشی با فرسودگی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی کرمان به این نتیجه رسیدند که عدالت آموزشی از جمله متغیرهایی است که می‌تواند بر میزان فرسودگی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان تأثیرگذار باشد. دیبایی و میر عرب (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان رابطه عدالت آموزشی ادراک شده با عملکرد تحصیلی دانشجویان به این نتیجه رسیدند که عدالت توزیعی با میانگین ۴/۸۴، عدالت رویه‌ای با میانگین ۳/۶۶ و عدالت مرادده‌ای با میانگین ۳/۸۵ پیش‌بینی‌کننده عملکرد آموزشی دانشجویان هستند و همچنین ۲ محاسبه شده در سطح ۰/۰۵ مبین رابطه معنادار بین عدالت آموزشی و ابعاد آن با عملکرد تحصیلی دانشجویان است. گل‌پرور و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان الگوهای ساختاری رابطه عدالت آموزش با رضایت از تحصیل، نتایج، رفتارهای مدنی - تحصیلی و فریبکاری تحصیلی به این نتیجه رسیدند که بین عدالت آموزشی با رضایت از تحصیل و نتایج رابطه مثبت و معناداری و همچنین بین عدالت آموزشی با رفتارهای مدنی - تحصیلی رابطه مستقیم و مثبت معنادار نیز وجود دارد.

اهمیت عملکرد تحصیلی دانش‌آموختگان بر همگان روشن است خصوصاً در محیط‌های تحصیلی در جهت بقا و دوام علم، عملکرد از مهم‌ترین عوامل به شمار می‌آید و از این‌رو عملکرد تحصیلی در مدارس میزان هماهنگی میان معلمان و کادر دفتری، رفتارهای هم‌دانه و مراقبت‌کننده را افزایش می‌دهد و منجر به کارآمدی و عملکرد بهتر دانش‌آموزان در یادگیری و ارزشیابی می‌شود (شریعتمداری و دارنده، ۱۳۹۰). از طرفی دیگر علاوه بر عملکرد تحصیلی، بررسی میزان رضایت از تحصیل می‌تواند پایه‌ای برای راهنمایی دانشجویان و دانش‌آموزان و شاخصی برای بهبود عملکرد آنها باشد و میزان موفقیت مدارس یا دانشگاه‌ها را نشان می‌دهد و برخی از پژوهشگران رابطه مثبت و قوی بین رضایت از تحصیل، رویکردهای مطالعه و عملکرد آموزشی نشان دادند (ادراکی و همکاران، ۲۰۱۱).

همچنین پیشرفت تحصیلی به‌عنوان یک شاخص مهم برای ارزیابی نظام آموزشی و موفقیت در فعالیت‌های علمی مورد توجه دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت قرار گرفته است، بنابراین تحقیق علمی و دقیق برای شناخت مؤلفه‌های پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

جهت کمک به آنها در حل بحران‌های تحصیلی به شیوه موفقیت‌آمیز و ارائه راهکارهای مفید و عملی، ضروری به نظر می‌رسد (موسی نیای مداح و همکاران، ۱۳۹۷).

در این پژوهش با توجه به مبانی نظری طرح شده، هدف اصلی تحقیق بررسی رابطه بین عدالت آموزشی با عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوم شهر آبدانان در سال ۱۴۰۰ است. با توجه به هدف پژوهش، فرضیه‌های زیر مورد آزمون قرار گرفتند.

- بین عدالت آموزشی و عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان رابطه وجود دارد.

- بین عدالت آموزشی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان رابطه وجود دارد.

- بین عدالت آموزشی و رضایت از تحصیل دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان رابطه وجود دارد.

- بین عدالت آموزشی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان رابطه وجود دارد.

۲- روش پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی — همبستگی است جامعه آماری شامل ۹۱۵ دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ مشغول به تحصیل هستند. حجم نمونه شامل ۲۷۰ نفر هست که بر اساس جدول مورگان و با شیوه نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای صورت گرفت. در این پژوهش از چهار پرسش‌نامه عملکرد تحصیلی در تاج (۱۳۸۳)، رضایت از تحصیل احمدی (۱۳۸۸)، پیشرفت تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۴) و عدالت آموزشی شفیع‌پور (۱۳۹۵) استفاده شده است.

پرسش‌نامه عدالت آموزشی: پرسش‌نامه عدالت آموزشی شامل ۲۸ گویه در مقیاس لیکرت از کاملاً موافقم (۵ امتیاز) تا کاملاً مخالفم (۱ امتیاز) است و این پرسش‌نامه توسط شفیع‌پور (۱۳۹۵) طراحی و اعتباریابی شده است. این پرسش‌نامه با مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم)، شامل ۲۶ سؤال و چهار بعد توزیعی، رویه‌ای، مراوده‌های و اطلاعاتی هر کدام با چهار سؤال است. این پرسش‌نامه قبلاً استفاده شده و ضرایب پایایی آن عبارت‌اند از: عدالت توزیعی ۰/۸۷، عدالت رویه‌ای ۰/۹۴، عدالت

مراوده‌های ۰/۹۱ و عدالت اطلاعاتی ۱۰/۸۸ ست و ضریب پایایی این پرسش‌نامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمده است.

پرسش‌نامه عملکرد تحصیلی: این پرسش‌نامه توسط در تاج (۱۳۸۳) طراحی و اعتباریابی شده است. این آزمون دارای ۴۸ سؤال است. برخی از سؤالات تنها یک عامل را می‌سنجند و برخی دیگر بیشتر از یک عامل را اندازه می‌گیرند این پرسش‌نامه ابعاد خودکارآمدی پنداری، تأثیرات هیجانی، برنامه‌ریزی، فقدان کنترل پیامد، انگیزش را مورد سنجش قرار می‌دهد. پرسش‌نامه در پژوهش کیوانی (۱۳۹۲) اعتباریابی شده است. به منظور نمره‌گذاری آزمون عملکرد تحصیلی از مقیاس لیکرت استفاده می‌شود. در مقیاس لیکرت معمولاً گزینه‌ها به صورت کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم و کاملاً مخالف ارائه می‌شود و برای نمره‌گذاری پاسخ‌ها به ترتیب نمره‌های ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ داده می‌شود. آلفای کرونباخ ۰/۷۴ به دست آمده است و روایی این آزمون از طریق دو روش روایی محتوایی و روایی سازه ارزیابی گردیده است (در تاج، ۱۳۸۳). میزان پایایی به دست آمده از هر کدام از حیطه‌های عملکرد تحصیلی عبارت‌اند از: عامل اول (۹۲٪)، عامل دوم (۹۳٪)، عامل سوم (۷۳٪)، عامل چهارم (۶۴٪) و عامل پنجم (۷۲٪) است. پایایی پرسش‌نامه در پژوهش کیوانی (۱۳۹۲) بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ محاسبه شد.

پرسش‌نامه پیشرفت تحصیلی: این پرسش‌نامه اقتباسی از پژوهش‌های فام و تیلور (۱۹۹۴) در حوزه پیشرفت تحصیلی است که برای جامعه ایران ساخته شده است و شامل ۴۸ گویه است در روش نمونه‌گذاری هرگونه دارای ۵ پاسخ است که در مقوله‌های هیچ، نمره ۱؛ کم، نمره ۲؛ تا حدی، نمره ۳؛ زیاد، نمره ۴ و خیلی زیاد نمره ۵ تعلق می‌گیرد و روش نمره‌گذاری بر اساس طیف لیکرت است. مرادیان (۱۳۹۲) روایی آن را از طریق روایی محتوایی توسط کارشناسان و متخصصان مورد تأیید قرار داده است و مرادیان (۱۳۹۲) پایایی پرسش‌نامه را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ به دست آورده است که نشان‌دهنده پایایی مناسب می‌باشد.

پرسش‌نامه رضایت از تحصیل: پرسش‌نامه رضایت از تحصیل توسط احمدی (۱۳۸۸) طراحی و اعتباریابی شده است این پرسش‌نامه شامل ۳۰ گویه است که بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت طراحی شده است. پرسش‌نامه رضایت از تحصیل دارای ۴ خرده مقیاس، رضایت از مدرسه (۹ گویه)، رضایت از رشته تحصیلی (۸ گویه)، نگرش به تحصیل (۷

گویه) و رضایت از رفتار اساتید (۶ گویه) می‌باشد. این پرسش‌نامه توسط شیخ‌الاسلامی و احمدی (۱۳۹۰) اعتباریابی شده است و پایایی پرسش‌نامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۳ گزارش شده است. روایی محتوایی و صوری پرسش‌نامه با نظر متخصصان و استادان علوم تربیتی مورد تأیید قرار گرفت.

روش آماری مورد استفاده در پژوهش حاضر علاوه بر آماره‌های توصیفی (میانگین، انحراف معیار) از آماره‌های استنباطی همچون همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است. لازم به ذکر است به منظور بررسی نرمال بودن توزیع نمرات متغیرهای پژوهش از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف استفاده و کلیه تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ انجام گرفته است.

۳- تحلیل یافته‌ها

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود میانگین نمره کل عملکرد تحصیلی گروه نمونه برابر با ۴۶/۶۱ شد، با توجه به میانگین نظری (منظور نمره متوسط پرسش‌نامه است) که برابر با ۶۸ است مشاهده می‌شود که وضعیت عملکرد تحصیلی گروه نمونه تقریباً در حد متوسط است. همچنین، میانگین مشاهده شده نمره کل متغیر رضایت از تحصیل دانش‌آموزان گروه نمونه برابر با ۹۰/۰۴ بود. با توجه به میانگین نظری پرسش‌نامه که برابر با ۹۶ است می‌توان گفت که وضعیت رضایت از تحصیل دانش‌آموزان کمی پایین‌تر از حد متوسط است. در مورد دیگر متغیر پیش‌بین یعنی پیشرفت تحصیلی نیز میانگین محاسبه شده برابر با ۶۳/۳۴ به دست آمد که باز با عنایت به میانگین نظری که برابر با ۶۶ است می‌توان این میانگین را هم نزدیک به متوسط ارزیابی کرد. در خصوص متغیر ملاک یعنی عدالت آموزشی نیز میانگین گروه نمونه برابر با ۴۰/۸۶ به دست آمد، با توجه به میانگین نظری پرسش‌نامه که برابر با ۴۰ بود، مشخص می‌شود که میزان عدالت آموزشی دانش‌آموزان گروه نمونه نیز در حد متوسط است.

جدول شماره (۱) میانگین، انحراف معیار و نمره کمینه و بیشینه متغیر پیش‌بین به تفکیک مؤلفه‌ها

متغیرهای پژوهش	نقش آن در پژوهش	نمره کمینه	نمره بیشینه	میانگین	انحراف معیار
عملکرد تحصیلی	پیش‌بین	۴۸	۷۵	۴۶/۶۱	۱۳/۰۵
رضایت از تحصیل	پیش‌بین	۳۰	۹۹	۹۰/۰۴	۱۹/۰۱
پیشرفت تحصیلی	پیش‌بین	۴۸	۸۴	۶۳/۳۴	۱۵/۴۹
عدالت آموزشی	ملاک	۲۶	۶۱	۴۰/۸۶	۹/۲۲

الف. سطح داده‌های فاصله‌ای: سطح متغیرهای پیش‌بین و ملاک، زمانی که از spss برای برآورد پارامترها استفاده می‌شود باید حداقل فاصله‌ای باشد که این پژوهش از داده‌های فاصله‌ای استفاده شده است. همچنین متغیرهای پیش‌بین از نوع فاصله‌ای است.

ب. آزمون مستقل بودن داده‌ها: این آزمون با استفاده از آماره دوربین-واتسون (Durbin-Watson Test) اندازه‌گیری می‌شود. اگر آماره دوربین-واتسون بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد نشان می‌دهد که این پیش‌فرض رعایت شده است. در این پژوهش آماره دوربین واتسون ۱/۸۲ به دست آمد که نشان می‌دهد این پیش‌فرض رعایت شده است.

جدول شماره (۲) آماره دوربین واتسون جهت بررسی مستقل بودن داده‌ها

آماره	مقدار
دوربین واتسون	۲/۱۱۵

ج. نرمال بودن توزیع صفات: توزیع نمره‌های متغیر وابسته در جامعه برای هر ارزش متغیر مستقل بایستی به صورت نرمال باشد. برای بررسی این مفروضه آماره کولموگروف اسمیرنوف با استفاده از spss مورد بررسی قرار گرفت که در جدول شماره ۳ ارائه شده است. در آزمون کولموگروف-اسمیرنوف فرض صفر مبتنی بر توزیع نرمال داده هاست که در سطح ۰/۰۵ آزمون می‌شود؛ بنابراین، اگر سطح معناداری آماره آزمون (مقدار Z) بزرگ‌تر یا مساوی ۰/۰۵ به دست آید در این صورت دلیلی برای رد فرض صفر وجود نخواهد داشت و به عبارت دیگر، توزیع داده‌ها نرمال است.

جدول شماره (۳) آماره کولموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن

متغیرها	Z آماره	DF	سطح معناداری
عدالت آموزشی	۱/۳۵۱	۱۵۱	۰/۰۶۲

د. چند هم خطی: جهت بررسی این پیش‌فرض اساسی از شاخص Tolerance و VIF استفاده شد و نتایج نشان داد از آنجایی که در همه متغیرها مقدار Tolerance کمتر از ۰/۱ نبوده و شاخص VIF نیز بیشتر از ۱۰ نبود بنابراین چند هم خطی وجود ندارد.

جدول شماره (۴) بررسی چند هم خطی متغیرهای پیش‌بین

متغیر	Tolerance	VIF
عملکرد تحصیلی	۰/۷۷۵	۱/۲۹۱
رضایت از تحصیل	۰/۷۰۲	۱/۴۲۴

۳-۱- بررسی فرضیه اصلی پژوهش

۳-۱-۱- عدالت آموزشی بر عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان مؤثر است.

جدول (۵) ضریب حاصل از رگرسیون به روش هم‌زمان متغیر پیش‌بینی‌کننده عدالت آموزشی

متغیر	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	T	سطح معناداری
	B	SD	Beta	
مقدار ثابت	۴۰/۵۹۸	۴/۴۵۷	---	۹/۱۰۹
عملکرد تحصیلی	۰/۰۴۶	۰/۰۳۹	۰/۰۳۹	۱/۱۷۵
رضایت از تحصیل	۰/۱۸۶	۰/۰۲۸	۰/۰۲۸	۶/۶۴۷
پیشرفت تحصیلی	۰/۳۰۲	۰/۰۳۵	۰/۰۳۵	۸/۵۹۹

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که متغیر عملکرد تحصیلی پیش‌بینی‌کننده معناداری برای عدالت آموزشی است. متغیر رضایت از تحصیل با توجه به علامت مثبت بتا می‌توان گفت پیش‌بینی‌کننده عدالت آموزشی است. همچنین پیشرفت تحصیلی می‌تواند پیش‌بینی‌کننده معنادار و مثبتی بر عدالت آموزشی باشد.

۳-۲- بررسی فرضیه‌های فرعی

۳-۲-۱- عدالت آموزشی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان مؤثر است.

جدول شماره (۶) ضریب همبستگی عدالت آموزشی و عملکرد تحصیلی

متغیر	تعداد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
عدالت آموزشی با عملکرد تحصیلی	۲۷۰	۰/۴۳۳	۰/۰۱

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که عدالت آموزشی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که با بالا رفتن نمره فرد در متغیر عملکرد تحصیلی، نمره عدالت آموزشی افزایش می‌یابد.

۲-۲-۳- عدالت آموزشی بر رضایت از تحصیل دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان مؤثر است.

جدول شماره (۷) ضریب همبستگی عدالت آموزشی و رضایت از تحصیل

متغیر   تعداد   ضریب همبستگی   سطح
معناداری

عدالت آموزشی با رضایت از تحصیل	۲۷۰	۰/۶۶۹	۰/۰۱
--------------------------------	-----	-------	------

نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که عدالت آموزشی با رضایت از تحصیل دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که با بالارفتن نمره فرد در متغیر رضایت از تحصیل، نمره عدالت آموزشی افزایش می‌یابد.

۳-۲-۳- عدالت آموزشی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان مؤثر است.

جدول شماره (۸) ضریب همبستگی عدالت آموزشی و پیشرفت تحصیلی

متغیر   تعداد   ضریب همبستگی   سطح
معناداری

عدالت آموزشی با پیشرفت تحصیلی	۲۷۰	۰/۷۳۲	۰/۰۰۱
-------------------------------	-----	-------	-------

نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد که عدالت آموزشی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که با بالارفتن نمره فرد در متغیر پیشرفت تحصیلی، نمره عدالت آموزشی افزایش می‌یابد.

۴- بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین عدالت آموزشی با عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان بود.

فرض اول: عدالت آموزشی بر عملکرد تحصیلی، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان مؤثر است. یافته‌های این تحقیق نشان داد که متغیر عملکرد تحصیلی پیش‌بینی‌کننده معناداری برای عدالت آموزشی دانش‌آموزان گروه نمونه است. متغیر رضایت از تحصیل با توجه به علامت مثبت بتا می‌توان گفت پیش‌بینی عدالت آموزشی بر اساس چشم‌انداز زمان یک رابطه مستقیم با

شدت است، همچنین پیشرفت تحصیلی می‌تواند پیش‌بینی‌کننده معنادار و مثبتی بر عدالت آموزشی باشد.

فرض دوم: عدالت آموزشی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان مؤثر است. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که عدالت آموزشی با عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که با بالا رفتن نمره فرد در متغیر عملکرد تحصیلی نمره عدالت آموزشی افزایش می‌یابد. دیبایی صابر و امیر عرب (۱۳۹۸) نشان دادند بین عدالت آموزشی و ابعاد آن با عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. الدریج، (۲۰۱۲) نشان داد بین عدالت آموزشی و رفتار مدنی تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. الدریج معتقد است که وجود عدالت آموزشی می‌تواند منجر به ارتقا سطح عملکرد دانشجویان گردد که دارای تفاوت‌های فردی در زمینه‌های مختلفی مانند عملکرد تحصیلی، طبقه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی هستند.

فرض سوم: عدالت آموزشی بر رضایت از تحصیل دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان مؤثر است. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که عدالت آموزشی با رضایت از تحصیل دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که با بالا رفتن نمره فرد در متغیر رضایت از تحصیل نمره عدالت آموزشی افزایش می‌یابد. جانسون و همکاران (۲۰۰۶)، فات و همکاران (۲۰۱۰)، گل‌پرور و همکاران (۱۳۹۰) نشان دادند که بین عدالت آموزشی با رضایت از تحصیل و نتایج رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. عدالت چه در محیط‌های آموزشی و تربیتی و چه در محیط‌های غیرآموزشی دارای کارکردی موسوم به رفع تردید و کسب اطمینان در راستای دستیابی به نتایج متناسب با تلاش و شایستگی است. گل‌پرور و همکاران در سال ۱۳۹۰ به رابطه مثبت و معناداری عدالت آموزشی و رضایت از تحصیل اشاره دارد. باتوجه به تعریف عدالت آموزشی که به حضور تعامل‌ها، رفتارها و شیوه‌های عملکردی مبتنی بر انصاف برخورد یک‌دست و بدون جانب‌داری، راهنمایی متناسب با توانایی دانشجویان، رعایت عدالت در ارزیابی و ارائه امتیازها اشاره دارد. تجربه هر یک از اصول مطرح در عدالت آموزشی به خوبی می‌تواند زمینه را برای رضایت از نتایج و تحصیل برای دانشجویان فراهم آورد (گل‌پرور و همکاران، ۱۳۹۰)

فرض چهارم: عدالت آموزشی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر مدارس متوسطه دوره دوم شهر آبدانان مؤثر است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که عدالت آموزشی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که با بالارفتن نمره فرد در متغیر پیشرفت تحصیلی نمره عدالت آموزشی افزایش می‌یابد. شریفی و همکاران (۱۳۹۳)، فروزی و همکاران (۱۳۹۵) نشان دادند که عدالت آموزشی از جمله متغیرهایی است که می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی تأثیرگذار باشد؛ بنابراین ضرورت ایجاد فرصت‌هایی برای برقراری عدالت آموزشی از سوی مسئولین باید مدنظر قرار گیرد. سالملا، آرو و همکاران (۲۰۰۸) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که تجربه وجود عدالت آموزشی می‌تواند در افراد احساس کفایت و علاقه به تحصیل ایجاد کند و به پیشرفت تحصیلی کمک نماید. همچنین دانشجویانی که بی‌علاقه و بی‌انگیزه باشند احتمالاً به اندازه کافی تلاش نمی‌کنند و همین عامل سبب کاهش پیشرفت تحصیلی می‌شود، بنابراین با کاهش عواملی که باعث کاهش پیشرفت تحصیلی می‌شوند می‌توان عملکرد فراگیران را بهبود بخشید.

از یافته‌های به دست آمده از پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که عدالت آموزشی بر عملکرد از تحصیل، رضایت از تحصیل و پیشرفت تحصیلی مؤثر است و مسئولین باید برای فراهم آوردن شرایط مطلوب آموزشی گام‌های مؤثری را برداشته تا بتوانند دغدغه دانش‌آموزان را کم نمایند. احتمالاً با برگذاری کارگاه‌ها و برنامه‌ای آموزشی مناسبی توان به تغییر باور‌ها و دیدگاه‌ها مبادرت ورزید و به عدالت آموزشی بدون جانب‌داری با دانش‌آموزان کمک نموده و عوامل آن را تحت شعاع قرار داد. در خصوص محدودیت‌های پژوهش نیز می‌توان گفت، محدودیت‌ها به صورت ذاتی در هر پژوهشی وجود دارند. پژوهش حاضر نیز از این قاعده مستثنا نیست. از جمله محدودیت‌های این پژوهش، صرفاً از پرسشنامه استفاده شده است. به همین خاطر ممکن است در اطلاعات به دست آمده سوگیری ایجاد شده باشد، چرا که بعضی شرکت‌کنندگان ممکن است برای بهتر نشان دادن خود، بعضی سوالات را با سوگیری جواب دهند. به نظر می‌رسد مهم‌ترین محدودیت پژوهش حاضر محدود شدن جامعه‌ی پژوهش به دانش‌آموزان پسر باشد. با توجه به اینکه این پژوهش توسط پژوهشگر اجرا شده است، ممکن است پژوهش در معرض خطای محقق قرار گرفته باشد.

۵- منابع

- ادراکي، ميترا؛ رامبد، معصومه، عبدلي، روح‌الله، (۱۳۹۰). ارتباط رضایت از تحصیل با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۱، ۳۸-۵۲.
- امامی پور، سوزان، و سیف، علی‌اکبر. (۱۳۸۲). بررسی تحولی سبک‌های تفکر در دانش‌آموزان و دانشجویان و رابطه آنها با خلاقیت و پیشرفت تحصیلی. نوآوری‌های آموزشی، ۲(۳)، ۳۵-۵۶.
- تنها، محمدحسین. (۱۳۸۳). ارائه مدلی جهت ارزیابی عوامل مؤثر بر برنامه‌های درسی پاسخگوی ادراک شده در مدارس هو شمند. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی (دانش و پژوهش در علوم تربیتی - برنامه‌ریزی درسی). بهار و تابستان، دوره ۸، شماره ۲۹-۲۸؛ ۷۲-۸۳.
- حیدرزاده، اعظم؛ دهقان، مهلقا، شاه‌محمدی پور، پریسا، طاهری، زینب، عزیززاده فروزی، من‌صوره، (۱۳۹۵). رابطه‌ی بین عدالت آموزشی با فرسودگی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمان. توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور، ۷(۴)، ۲۹۸-۳۰۶.
- درتاج، فریبرز. (۱۳۸۳). بررسی تأثیر شبیه‌سازی ذهنی فرایندی و فرآورده‌ای بر بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان، ساخت و اعتباریابی آزمون عملکرد تحصیلی، رساله دکتری، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی تهران.
- دیبایی صابر، محسن؛ میر عرب، رضی، (۱۳۹۸). رابطه‌ی عدالت آموزشی ادراک شده با عملکرد تحصیلی دانشجویان. مدیریت فرهنگ سازمانی، ۱۷(۱)، ۱۲۵-۱۴۳.
- رضایی لری، نیلوفر، (۱۳۹۴). بررسی رابطه میزان کیفیت زندگی و میزان پیشرفت تحصیلی فرزندان خانواده مطالعه موردی دانش‌آموزان پایه اول دبیرستان شهرستان سیرجان ۱۳۹۲، کنفرانس سالانه رویکردهای نوین پژوهشی در علوم انسانی، تهران
- شریعتمداری، مهدی؛ دارنده، اشرف. (۱۳۹۰). بررسی رابطه هوش عاطفی مدیران با عملکرد معلمان مدارس شهرستان دامغان در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، ۵(۴)، ۸۳-۱۰۲.
- شفیعی‌پور مطلق، فرهاد (۱۳۹۵). تعیین رابطه بین عدالت و پویایی آموزشی با بهبود اخلاق آموزشی ادراک شده. اخلاق در علوم فناوری، سال یازدهم، شماره ۲: ۷۶-۶۹
- شکورنیا، عبدالحسین؛ علیجانی، هوشنگ، نجار، شهناز، الهام پور، حسین، (۱۳۹۳). رابطه رضایت از تحصیل با رویکردهای مطالعه و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری و مامایی، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، شماره ۱۴
- شیخ‌الاسلامی، راضیه و احمدی، ساره. (۱۳۹۰). رابطه هوش هیجانی با رضایت از تحصیل دانش‌آموزان، مجله علوم رفتاری، دوره ۵، شماره ۲، صص ۱۳۵-۱۴۲

- صبحی، ناصر؛ غفاری، مظفر، مولایی، مهری، (۱۳۹۵). مدل روابط حس انسجام، خود دلسوزی و عملکرد تحصیلی دانشجویان: نقش واسطه‌ای هوش شخصی. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*. شماره ۱۶: ۱۷۵-۱۶۵
- عرفانی، نصرالله؛ (۱۳۹۶). نقش واسطه‌ای انگیزش یادگیری در پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس راهبردهای شناختی و فراشناختی دانش‌آموزان، *مجله مطالعات روان‌شناسی تربیتی*، ۱۴(۲۶)، ۱۹۸-۱۶۷.
- علی‌بخشی، سیده زهرا؛ زارع، حسین. (۱۳۸۹). اثربخشی آموزش خود تنظیمی یادگیری و مهارت‌های مطالعه بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان. *روان‌شناسی کاربردی*، شماره ۳۴ (پیاپی ۱۵)، ۶۹-۸۰.
- کیوانی، مریم. (۱۳۹۲). تأثیر راهبردهای سازماندهی - برنامه‌ریزی بر بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی تحصیلی، دانشگاه علامه طباطبایی
- گل‌پرور، محسن؛ جوادیان، زهرا، مصاحبی، محمدرضا، (۱۳۹۰). الگوهای ساختاری رابطه عدالت آموزشی با رضایت از تحصیل، نتایج، رفتارهای مدنی - تحصیلی و فریب‌کاری تحصیلی. *نوآوری‌های مدیریت آموزشی*، *مجله اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی*، شماره ۷(۲۵)، ۸۷-۱۰۲
- موسی‌نیای مداح، سارا؛ عربزاده، مهدی، کاوسی‌ان، جواد، کریمی، کامبیز، (۱۳۹۷). بررسی رابطه‌ی خودکارآمدی و امیدواری با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان، *مجله رویش روان‌شناسی*؛ ۷(۴): ۱۵۰-۳۷
- میکاییلی منیع، فرزانه؛ (۱۳۹۲). آزمون مدل شناختی - اجتماعی، رضایت از تحصیل در دانشجویان دوره کارشناسی. *مجله روان‌شناسی*، ۱۷(۶۶)، ۲۰۱-۲۱۹
- Begeer, S., Howlin, P., Hoddenbach, E., Clauser, C., Lindauer, R., Clifford, P., ... & Koot, H. M. (2015). Effects and moderators of a short theory of mind intervention for children with autism spectrum disorder: A randomized controlled trial. *Autism Research*, 8(6), 738-748.
- Berkovich, I. (2014). A socio-ecological framework of social justice leadership in education. *Journal of educational administration*. 8, 58-75.
- DiPaola, M. F., & Hoy, W. K. (2005). Organizational citizenship of faculty and achievement of high school students. *The high school journal*, 88(3), 35-44.
- Duckworth, V., & Maxwell, B. (2015). Extending the mentor role in initial teacher education: embracing social justice. *International Journal of Mentoring and Coaching in Education*. 7, 254-268.

-Edling, S., & Frelin, A. (2015). Promoting social justice in Swedish teacher education. In *International Teacher Education: Promising Pedagogies (Part B)*. Emerald Group Publishing Limited.

-Edraki, M., Rambod, M., & Abdoli, R. (2011). The Relationship between Nursing Students' educational Satisfaction and their academic success. *Iranian journal of medical education*, 11(1).

-Eldridge, C. (2012), [Principals leading for educational equity: social justice in action. doctoral dissertation. University of Maryland], Available from URL: <http://drum.lib.umd.edu/handle/1903/12669>.

-Fatt, C. K., Khin, E. W. S., & Heng, T. N. (2010). The impact of organizational justice on employee's job satisfaction: The Malaysian companies perspectives. *American Journal of Economics and Business Administration*, 2(1), 56-63.

-Flores, A. (2007). Attributional style, self-efficacy, and stress as predictors of academic success and academic satisfaction in college students. A dissertation submitted to the faculty of the University of Utah for the degree of Doctor.

-Fredricks, J. A., Filsecker, M., & Lawson, M. A. (2016). Student engagement, context, and adjustment: Addressing definitional, measurement, and methodological issues.

-Hassan, M. M. (2002). Academic satisfaction and approaches to learning among United Arab Emirates university students. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 30(5), 443-451.

-Johnson, R. E., Selenta, C., & Lord, R. G. (2006). When organizational justice and the self-concept meet: Consequences for the organization and its members. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 99(2), 175-201.

-Joseph, M., Yakhou, M., & Stone, G. (2005). An educational institution's quest for service quality: customers' perspective. *Quality Assurance in Education*. 58, 156-177.

-Lindman, R, Duek, J. L., (2012). A Comparison of changes in dental students and medical students approaches learning during professional training, *Eur J Dent Edu*, 5 (4): 7-162.

-Merry, M. S. (2020). Justice and Education. In *Educational Justice* (pp. 21-52). Palgrave Macmillan, Cham.

-Montaseri, M. A., Hojat, M., & Jahromi, M. K. (2014). Comparison between current and ideal conditions of educational justice from the students' viewpoints at Jahrom Nursing and Paramedical

School. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*, 2(1), 39.

-Nouri A, Karimi Y.(2019) A phenomenological study on the meaning of educational justice for street children. *Education, Citizenship and Social Justice.*;14(1):57-67

-Parker, J. D., Hogan, M. J., Eastabrook, J. M., Oke, A., & Wood, L. M. (2006). Emotional intelligence and student retention: Predicting the successful transition from high school to university. *Personality and Individual Differences*, 41(7), 1329-1336.

-Picado, L., Pinto, A. M., & da Silva, A. L. (2017). The Functional Content Of The Early Maladaptive Schemas In The Explanation Of Burnout And Engagement. *International Education and Research Journal*, 3(10), 84-93.

-Salmela-Alo, K, Kiuru, N, Pietikainen, M, et al, (2008), Does school matter?The role of school context in adolescents' school-related burnout], *European Psychologist*, Vol. 13, No. 1, Pp. 12-23.

-Umbach, P. D., & Porter, S. R. (2002). How do academic departments impact student satisfaction? Understanding the contextual effects of departments. *Research in higher education*, 43(2), 209-234.

